

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

INSTITVTIONVM IVRIS CANONICI LIBRI QVATVOR.

Cucchi, Marco Antonio

Coloniae, 1564

VD16 ZV 4150

De Electione. vij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62908)

fc. dilectus. donec gratiam meruerit obtinere. *f*

cod. tit.

Vidimus de ordinibus clericorum, qui que ad eos ordines admittantur, quiue admittēdi potestatem habeant, & quibus temporibus: Deinceps videndum erit de officijs, & dignitatibus eorum, quæ cum electione frequenter conferantur, prius de ipsa electione nobis disserendum est.

De electione. Tit. VII.

Ordinarium est, ut nō possit quis dignitate, aut munere aliquo præcipuo in aliquo collegio eminere, nisi ab ipso collegio ad id lectus sit, seu Episcopi, seu alterius Præfecti nomen affectet. *a* Quinimō & Pontifex ipse Rom. qui vniuersi orbis habenas moderatur Christi, vicaria opera fungens in terris, eō fastigij non nisi ex Cardinalium electione assumitur, in qua celebranda, quæ forma vel solennitas exigatur, disertè præscripsit Gregor. X. in generali cōcilio Lugdunensi, & Clemens V. vnde petenda est nam hodie ferè seruetur. *b*

a c. i. cod. titu.

b c. vbi periculū. in vi. & cle. ne Romani.

Verum quia ipse Rom. Pontifex eorum primam curam gerit, quæ anima-

rum

LIBER PRIMVS. 33

rum salutem respiciunt, quibus dum intentus est, contingit nonnunquam ecclesiam insanis perditorum hominum furoribus & bellis vexari, quibus vt forti manu obuiam iri possit Pastore ipso interim à diuinis ministerijs non auocato, strenuo atque impigro duce opus erat, atque in Christianum nomen propenso, cuius armis & prudentia Ecclesiæ hostes comprimi possent, atque ita eius ductu, & auspicijs Ecclesia conquiescere, idcirco imperator Rom. creatur: quem hodie certi Principes germani eligunt, Pon. Rom. examine præuio approbat, inungit, consecrat, ac demum corona donat, aut, si eum tanto culmine dignum non iudicarit, quia forte eum sacrilegum, vel excommunicatum, fatuum, vel hæreticum aut paganum inuenerit, reijciendi etiam potestatem habet, licet concordibus suffragijs electus esset. Sed & cum illos segnes videt, quibus deligendi Imperatoris potestas competit, potest Sum. Pont. eorum incuria animaduersa, (quæ in tantæ molis negotio omninò fugienda est) ipse ea vice hoc eligendi munere fungi: aut, si paria electorum suffragia diuer-

LIBER PRIMVS.

35

electio infirmari potest. e Eligere au-
 tem possunt omnes ex illo collegio, cui
 Pastor, vel minister dandus est, modo
 idonei sint. sed excommunicationi il-
 ligatus ius eligendi nullum habet: f nec
 quis in cathedrali, aut collegiata ec-
 clesia, seu seculari, seu regulari suffra-
 giorum ius habet, qui in subdiacono-
 rum ordine receptus non sit: g nec qui
 ad eos ordines intra annum (cum pos-
 set) promotus non est, quos dignitas,
 personatusue, aut officium suum exi-
 git: h nec qui illi regulæ, cui pastor dan-
 dus est, nondum ita se addixit, vt inter
 professos vel tacitè, vel expressè cen-
 sere possit, cum professis deligendo præ-
 lato in ecclesijs regularibus, vel mona-
 sterijs suffragari poterit: nec laici con-
 uersi (vt vocant) cum clericis in comi-
 tijs intererunt: i quanto minus laici sim-
 plices, repelluntur enim quamuis ec-
 clesia, cui præfectum dare volunt, eo-
 rum in patrocinio esset, cōtraria etiam
 consuetudine non obstante. k Et quis
 quis electioni de se factæ per secularis
 potestatis abusum consentit contra ca-
 nonicam libertatem, electionis com-
 modo carebit, & ineligibilis fiet, nec
 absque dispensatione ad aliquam di-

*e c. bona
 memorie. i.
 c. corā. vbi
 glo. & c. in
 genesi.
 f c. illa quoo
 tidiana.
 vbi doct. eo
 dem tit. &
 c. fin. vbi
 doct. de pro
 cu. & c. fin.
 de cleri. ex
 commun.
 ministr.
 g cle. vt hi.
 de atat. &
 qualit. vbi
 glo.
 h d. clem.
 vt hi.
 i c. ex eod.
 in princ. &
 si. cum glo.
 k c. sacro.
 sancta. &
 c. massana.
 & vtrobique
 gnita- glo. & doc.*

B 6

gnita- glo. & doc.

gnitatem eligi valebit: Ac qui electionem huiusmodi, quæ ipso iure irrita censetur, præsumpserint celebrare, ab officijs, & beneficijs, per triennium penitus suspenduntur eligendi tunc potestate priuati. l.

*l. c. quis
quis.*

Eligendum quoq; vndequaue idoneum esse oportere nemo ambigit.

*m. c. ii. in
vi.*

Suffragia autem pura, certaue esse debent, non sub conditione, incertae, aut ambigua, aut alternatiua ferri, inania enim hæc essent, & non modo cæterorum vim non impedirent, sed etiam illis accrescerent. m. Nec suffragium per literas absentis declaratum valet, licet nullus ex collegio vellet ipse esse procurator, nec ipse nolente capitulo extraneum valeat deputare, votum enim non ante scrutinium, sed in ipso scrutinio secretè, & sigillatim tantummodò est exprimendum. n. Per procuratorem quidem licebit votum exarare, qui eiusdem collegij sit, modò iustè impeditus dominus absit, quod (si opus fuerit) iureiurando affirmare eum oportebit, & dummodò ibi sit, vnde vocari eum ad electionem celebrandam oporteat. o. Procurator autem, quem suo nomine legerit, eundem vice domini

*n. c. si quis
§. fin. in vi.*

*o. d. c. quia
propter §.
illud autè.*

domini eligere debet, nisi speciali man p d. cap. si
dato domini ei præscriptum sit, quem quis. §. poro
vice ipsius eligere debeat. P ro in vi.

Non tamen necesse est, omnium suffragia in vnum conuenire, sed tantum maiorem, fanio remque collegij partem. Nec rursus satis fuerit, quem plura competitoribus suis puncta retulisse, nisi eadem dimidiam totius collegij partem transcenderent. q c. ecclesis vestra.

Cæterum duabus electionibus factis ea firmissima est electio, quæ oppositam electionem duplo maiore suffragiorum numero superarit. hæc enim nisi electorum authoritate penitus sublata infirmari nequit, veluti excommunicatione maiore, suspensione, depositione, simonia:† aut electi enormi r c. penult.
inscitia, aut simili exceptione opposita. † alia verò leuior exceptio electori- f c. cū nobis
bus, aut electis opposita nihil oberit, veluti si suam ipsorum, aut electi grauitatem, scientiam, integritatem illa t c. si quando
aduersarij maiorem asserant. † do. in vi.

Sed, ne quid vos lateat, hæc forma in electione celebranda obseruatur, imprimis enim collegium ex suo corpore idoneos aliquos homines eliget, quorum cura sit, omnium ex collegio

sententias secreto, & sigillatim exquirere, & describere: illi mandato perfecto omni cūctatione abiecta, quicquid sequutum fuerit, palàm in collegio recitabunt: quo facto non licebit electoribus amplius vota sua reuocare, vel mutare. ^u Diuulgatione scrutiniij facta in collegio, ipsa suffragia sunt inter se conferenda, & quæ plura maiorisque ponderis fuerint, eligenda, moxque electio pronuntianda, ^x ad quod etiam per superiorem, si opportuerit, compelli possunt, ^y nec sufficit electionem aliquo facto, cuiusmodi est deportatio, declaratum esse. ^z

u c. publicato.
x d. c. quia propter. in prin. & fin.
y d. c. publicato.
z c. ecclesia vestra. i. vbi doc.
aa c. cupientes. §. ceterum & in princ. in vi.
bb c. quam sit vbi glo. ver. quam citius. in vi.

Electioe facta ea scripturæ publicæ credita electo offerri debet aa octo dierum spatio, ex quo id commode potest, eiusque consensus peti: quod Spatium Nicolaus III. præfixit, cum nullus olim terminus deffinitus esset, sed iudicentis arbitrio relinqueretur bb ille verò acceptis electionis suæ codicillis, intra mensem assensum suum, si eam acceptet, præstare tenetur, nisi Prælati alicuius, cui subsit, venia non impetrata, nefas ei sit electionem agnoscere, huic enim tantum temporis præter supradictum mensem indulgetur, quantum

tū
lat
Pr
cti
ea
tiu
au
tie
ce
go
la
tri
ab
ec
pe
cl
pu
hi
e
q
te
n
n
e
b
p
c
s

tum satis esse credatur licentiæ à Præ-
lato impetrandæ considerata ipsius
Prælati longinquitate, cc quod si ele-
ctioni consenserit, eam à Prælato, cui
ea dignitas vel officium, vel sacerdo-
tium subest, confirmari curabit, quo
autem tempore id fieri debeat, multo-
ties variatum est, vt infra suo loco di-
cemus. dd Electionis autem ipsius ne-
gotium, qua Cathedralibus vel regu-
laribus Ecclesijs Præfectus quæritur,
tribus mensibus ab interregni die est
absoluendum, si ea sit suprema illius
ecclesiæ Præfectura: sin alia dignitas
post supremam sit, in alijs autem ec-
clesijs quæuis dignitas, semestre tem-
pus habent. largius enim tempus in
his concessum fuit, quia minus peri-
culum in horum vacatione versatur,
quàm supradictorum. ee Hæc tamen
tempora neque iusta causa impeditis,
neque dignitatis vacantis scientiam
non habentibus labentur. ff si vero
nulla iusta causa impediti, hi quibus
eligendi ius competit, hæc tempora la-
bi permiserint, electione non facta, ad
proximum Antistitem deuoluetur ele-
ctio cum iisdem temporum spacijs:
quibus item frustra lapsis in eum ca-
noni-

cc d. c. quæ
sit. vbi glo.
ver. conditio.
tio. in fi. c.
c. si religio-
sus.
dd in titu.
de cõfirma.
electi.

ee c. ne pro
defectu. de
Electi. c. ii.
vbi Abb. de
cõces præb.
ff c. quia di-
uersitatem.
de conces.
præben.

40 INSTIT. IUR. CANO.

gg d.c. ne nonice animaduertetur, *gg* atque ad
pro defectu. superiorem eius prælatum immediatè
vbi Ab. nu transferetur. *hh* Sed olim in eligendo
me. 6. Episcopo negligentiam Sum. Pont.
hh Ab. d. c. fex supplebat: *ii* hodie autem supplebitur
ne pro defe- quidem, si indignus quis designatus
ctu. & d. c. vel forma à Concilio tradita ommissa
ii. num. 6. sit, secus si per negligentiam electio
ii gl. d. c. ne dilata, idque in cathedralibus duntaxat
pro defe- ecclesijs: in alijs autem ecclesijs
ctu. ver. de- nunquam immediatè summus Pont.
uoluetur. aditur, sed supradicta seruanda sunt. *kk*
kk d. c. qd Et hæc de Electione, quæ ex scrutinio
propter. c. fit, pauca etiam dicamus de illa, quæ ex
quâquam. compromisso celebratur, In qua non
vbi gl. ver. minus hoc obseruatur, quod si à ma-
deuoluetur. iori parte eorum, in quos compromis-
in fin. in vi. sum est, celebrata fuerit, mandati for-
ll c. cum di- ma ad vnguem seruata, non poterit
lectus, vbi electus recusari. *ll* Compromissum ta-
Ab. men per omnes factum esse oportet
mm Ab. d. nemine discrepante, *mm* & ante ele-
c. quia pro- ctionem fieri oportet. nam compro-
pter. 9. vel missum post electionem factum in præ-
salt. nu. 2. iudicium electi, laudumque ex eo se-
nn c. cum quutum electo nihil nocebit. *nn* Si il-
inter cano- li, in quos compromissum est, tempo-
nico. ra iuris labi permiserint nulla electio-
 ne facta, compromittentium Antistes
 non

non minus hoc casu adiri debet, quàm si ipsismet compromittentibus ea negligentia adscribi posset. At si indignum elegerint cōpromissarij, ad compromittentes electionis ius redibit (nisi & ipsi eandem electionem ratam habuissent (quod iuris seruabitur, & cum electus vir alioqui idoneus electioni non consentit, nam & hoc casu compromittentes aliū eligere poterunt. *oo c. si cōpromissarius. in vi.*

Electio ex compromisso à pluribus facta non minus per vnum proferri debet, quàm quæ ex scrutinio celebratur. *pp c. sicut. in vi.* Si contingat electum minimè assentiri electioni de se factæ, vel post consensum iam præstitum ei renuntiare, aut decedere, aut eius electionem deleri, aliquo fortè eius vitio, quod prius latuerat, emergente, quoties id contigerit, tantundem electores tempus habebunt à dissensu, renūtiatione, morte, vel irritatione ad aliam electionem faciendam, quantum in prima electione habuerant, nisi aliquo dolo ipsi notari possint. *qq c. si electio. in vi.*

Qui duabus electionibus ad idē ius optatus fuerit, vtrā ex eis voluerit, eligere eū oportebit, altera omissa, ad quam reditus posthac non dabitur. *rr c. vt quis. in vi.*

In

42 INSTIT. IVR. CANO.

In electionibus autem monialium
quæ suo monasterio præesse debent,
ue ex scrutinio, seu ex cõpromisso fiat
præcipua quædam iura statuit Bonifac
VIII. quæ hic non referimus. ss

ss c. indem-
nitatibus.
in vi.

Cæterùm, quia sæpè existunt litigio
si homines, qui vel inuidia, vel odio
vel auaritia quandoque inducti potius
quàm rei ecclesiasticæ bene gerendæ
studio electiones rectè, & ritè factas
omnibus (vt ita dicam) machinis distur-
bare conantur, propterea, ne his ad ne-
quitiam fenestra aperiatur, certæ pœ-
næ statutæ sunt aduersus huiusmodi ca-
lumniarum machinatores. si quis enim
per calumniam contra electionis for-
mam opposuerit, aduersario expensas,
& dispendia propter litem suscepta sar-
cire cogetur. At si in personam fuerit
calumniatus, beneficijs ecclesiasticis, si
quæ in ea ecclesia possidebat, trien-
nio carere cogetur: quibus se temere
ingerès perpetuo spoliabitur citra om-
nem veniæ spem, nisi manifestis proba-
tionibus se à calumnia purgarit. uu

et glo. c. i. §.
fin. rer. be-
neficijs. in
vi.
uu c. i. §. fi.
in vi.
xx c. vt cir-
ca. c. qui cõ-
tra. c. procu-
rator. in vi.
C cle. con-
stitutione.

Multaq; alia in hanc rem prudenter
prouisa sunt, tam per Bonifac. VIII. &
Clem. III. quàm per alios Roma. Pon-
tifices: xx quæ hic consulto missa fiunt,

ne

ne tirones multiplicitate doctrine
remus. Illud non prætermittam, in cau-
sis super electionibus procedi simpli-
citer, & de plano, sine strepitu, & figu-
ra iudicij. *yy cle. dia
spēdiosam.
de iudi.*

*De postulatione Prælatorum, & no-
minatione. Titu. VIII.*

EXistunt interdum viri, quorum
optimæ artes magno vsui essent
ecclesijs, veluti literarum doctrina,
magnus rerum vsus, & morum vitæq;
integritas, verum aliquid in eis desi-
deratur, quod impedimento est, ne ec-
clesijs præfici possint: quapropter ne
hac causa ecclesia viris idoneis careat,
compertum est. vt hosca viros colle-
gium vtilitatis publicæ gratia, ab an-
tistibus sibi prælatos dari petat: quæ
res iure nostro postulatio vocatur. ita
enim antistites huiusce rei causa adi-
ti, egregijs eorum, qui postulantur,
moribus, & disciplinis moti postula-
tionem admittent, si eis ita videbitur.
postquod (vt euitetur circuitus, & ec-
clesiarum dispendium) alia electione,
vel confirmatione postulatus non in-
digebit, sed omne ius consequetur,

nom